EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 18.12.2025
COM(2025) 798 final

SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

Posodobljene smernice za analizo ravnovesja med ribolovno zmogljivostjo in ribolovnimi možnostmi za segmente flote, ki jih sestavljajo plovila, dolga manj kot 12 metrov, v najbolj oddaljenih regijah v skladu s členom 22 Uredbe (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta o skupni ribiški politiki

1. UVOD

Evropska unija obsega devet najbolj oddaljenih regij, ki se nahajajo daleč od evropske celine, in sicer v Atlantskem in Indijskem oceanu, Karibskem morju in Latinski Ameriki. To so Francoska Gvajana, Gvadelup, Martinik, Mayotte, Reunion in Francoski Sveti Martin (Francija); Azori in Madeira (Portugalska) ter Kanarski otoki (Španija).

Člen 349 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) priznava upoštevanje „strukturno pogojenih socialnih in gospodarskih razmer“ v teh najbolj oddaljenih regijah, „katerih razvoj zaradi svoje stalnosti in součinkovanja močno otežujejo dejavniki, kot so oddaljenost, otoška lega, majhnost, težavna topografija in podnebje ter ekonomska odvisnost od maloštevilnih proizvodov“. V njem je določeno, da se v zakonodaji in politikah Unije sprejmejo posebni ukrepi za pomoč pri reševanju teh izzivov, tudi „ribiška politika“.

Komisija je leta 2022 sprejela sporočilo o najbolj oddaljenih regijah Unije ([1]), v katerem je določila novo strategijo za te regije in s tem ponovno potrdila zavezo Komisije, da bo njihove posebnosti upoštevala v predlogih za zakonodajo in politike Unije, tudi na področju skupne ribiške politike (SRP).

V primerjavi s celotno ribiško floto Unije je število plovil v ribiški floti najbolj oddaljenih regij majhno. Večinoma gre za obrtniška in družinska plovila, zato so zanje značilne heterogene ribolovne strategije, energijska intenzivnost ter delovanje v posebno zahtevnih oceanskih in meteoroloških razmerah, kar močno vpliva na povprečno uporabo plovil. Te flote večinoma sestavljajo plovila, dolga manj kot 12 metrov, z nizko močjo motorja, omejenim dosegom in višjimi obratovalnimi stroški zaradi oddaljenosti ter odvisnosti od uvoženega goriva in opreme. Poleg tega imajo bolj omejen dostop do zasebnega financiranja in omejeno infrastrukturo, kar vpliva na splošno donosnost ribolova in sili ribiče v opravljanje več dejavnosti, da bi nadomestili pomanjkanje dohodka, kar posledično vpliva na stopnjo uporabe plovil. Svoje dejavnosti opravljajo na ozkih obalnih policah, pogosto v konkurenci s selitvenimi vrstami ali sosednjimi flotami, ter v socialno-ekonomsko ranljivih okoljih, kjer ima ribištvo ključno vlogo pri lokalnem zaposlovanju, preskrbi s hrano in stabilnosti skupnosti. Poleg tega so staleži rib, ki jih lovijo flote v najbolj oddaljenih regijah, drugačni in bolj raznovrstni od staležev rib, ki jih lovi ribiška flota Unije.

Glede na te posebne strukturne in ekološke značilnosti bo morda treba konvencionalne metodologije EU za ocenjevanje staležev, ki so bile zasnovane predvsem za ribolov ene vrste in ribolov, za katerega so na voljo obsežni podatki, ter metodologije za ocenjevanje uporabe plovil, ki so bile zasnovane za ribištvo, ki je manj izpostavljeno ekstremnim vremenskim dogodkom ter je dovolj donosno in financirano, da se lahko ribiči zanašajo izključno na svojo ribolovno dejavnost, prilagoditi, da bodo ustrezno odražale razmere v najbolj oddaljenih regijah. Pri prilagoditvah metodologij je treba upoštevati tudi dejstvo, da razmere v številnih primerih dodatno slabša stanje ribiških plovil, ki so med najstarejšimi in najmanjšimi v Uniji ter so slabše opremljena za diverzifikacijo ciljnih staležev rib, širšo in enakomernejšo

([1]) COM(2022) 198 final.

porazdelitev po ribolovnih območjih, da bi se izognili preveliki koncentraciji ribolovnih dejavnosti v bližini obale, ter za zbiranje in prenos podatkov o svojih ribolovnih dejavnostih.

Podatki o tem ribolovu so razmeroma skromni, ocene staležev pa so manj pogoste, kar ovira zmožnost držav članic, da poročajo o ravnovesju med ribolovno zmogljivostjo flot in ribolovnimi možnostmi v skladu s smernicami za analizo ravnovesja med ribolovno zmogljivostjo in ribolovnimi možnostmi, ki jih je Komisija sprejela v skladu s členom 22(2) Uredbe (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta o skupni ribiški politiki ([2]) (v nadaljnjem besedilu: sporočilo COM(2014) 545 final). Da bi bolje zajeli raznolike ribolovne dejavnosti, ki jih izvajajo flote najbolj oddaljenih regij, bo morda treba povečati stopnjo podsegmentacije flote, tako da bo presegla okvir za zbiranje podatkov ([3]).

V tem sporočilu so upoštevani zgoraj navedeni dejavniki, ki se bistveno razlikujejo od tistih v drugih delih Unije, v skladu s prednostnimi nalogami iz sporočila o najbolj oddaljenih regijah iz leta 2022 ([4]) pa so v njem določene posebne smernice za ocenjevanje ravnovesja segmenta flote za plovila, dolga manj kot 12 metrov, v najbolj oddaljenih regijah. V tem sporočilu so nekateri elementi sporočila COM(2014) 545 final prilagojeni strukturnim, socialnim in ekonomskim razmeram ter oteževalnim dejavnikom najbolj oddaljenih regij v skladu s členom 349 PDEU, poleg tega pa to sporočilo nadomešča sporočilo COM(2024) 223 final pod pogoji iz oddelka 3 tega sporočila.

Komisija je ob upoštevanju izteka veljavnosti sporočila COM(2024) 223 final in v skladu z zavezo iz evropskega pakta za oceane ([5]) pozvala države članice s flotami v najbolj oddaljenih regijah, naj predložijo znanstvene dokaze za spremembo smernic, ter se posvetovala s svojim znanstvenim organom, tj. Znanstvenim, tehničnim in gospodarskim odborom za ribištvo (STECF) ([6]).

To sporočilo določa alternativne metode (v primerjavi s tem, kar je določeno v sporočilu COM(2014) 545 final), ki jih lahko zadevne države članice uporabijo za pripravo nekaterih kazalnikov za segmente flote, ki jih sestavljajo plovila, dolga manj kot 12 metrov, v najbolj oddaljenih regijah. Te alternativne metode temeljijo na nadgradnji sporočil COM(2014) 545 final in COM(2024) 223 final ter upoštevajo (1) dodatne znanstvene analize in priporočila odbora STECF v zvezi z letnimi poročili držav članic o flotah ter (2) informacije, ki se nanašajo na najbolj oddaljene regije, kot so jih predložile zadevne države članice ([7]).

V vseh primerih, tudi pri uporabi smernic iz tega sporočila, bi morale države članice predložiti vse potrebne podatke in pojasnila, da bi upravičile svoje odločitve ter po potrebi omogočile nadaljnjo analizo in pregled s strani odbora STECF.

([2]) COM(2014) 545 final.

([3]) Uredba Sveta (ES) št. 199/2008 z dne 25. februarja 2008 o vzpostavitvi okvira Skupnosti za zbiranje, upravljanje in uporabo podatkov v sektorju ribištva in podporo znanstvenemu svetovanju v zvezi s skupno ribiško politiko (UL L 60, 5.3.2008).

([4]) COM(2022) 198 final.

([5]) COM(2025) 281 final.

([6]) STECF 25-18 in STECF PLEN 25-02.

([7]) Zlasti STECF PLEN 25-02.

2. ALTERNATIVNE METODE ZA SEGMENTE FLOTE, KI JIH SESTAVLJAJO PLOVILA, DOLGA MANJ KOT 12 METROV, V NAJBOLJ ODDALJENIH REGIJAH

Sporočilo COM(2014) 545 final se kot osnovno pravilo uporablja za vse segmente flote.

Smernice v tem sporočilu uvajajo alternativne metode za segmente flote, ki jih sestavljajo plovila, dolga manj kot 12 metrov, v najbolj oddaljenih regijah, ki se lahko uporabijo za pripravo podatkovnih parametrov, bioloških kazalnikov, kazalnikov uporabe plovil in dodatnih kazalnikov, kot je navedeno v nadaljevanju.

Države članice lahko pripravijo poročilo o floti na podlagi alternativnih metod iz tega sporočila za zadevne segmente flote le, če to upravičijo glede na poseben položaj zadevnega segmenta flote in posebne omejitve tega segmenta zaradi njegove lokacije v najbolj oddaljeni regiji. Pojasnila je treba predložiti v prilogi k poročilu o floti.

V skladu s sporočilom COM(2014) 545 final se od države članice pričakuje, da v primeru, kadar kazalniki kažejo na neravnovesje za enega od zadevnih segmentov flote, država članica pa meni, da je zadevni segment flote kljub temu v ravnovesju z viri (ali obratno), predloži podporno analizo, ki Komisiji in odboru STECF omogoči, da v celoti razumeta in upoštevata razloge, ki utemeljujejo njeno stališče pri sklepanju o ravnovesju. To bi se moralo uporabljati tako pri pripravi kazalnikov v skladu z metodami iz sporočila COM(2014) 545 final kot tudi pri pripravi kazalnikov z uporabo alternativnih metod iz tega sporočila.

2.1 Podatkovni parametri in segmentacija flote

Da bi standardizirali analize, olajšali primerjave in preprečili podvajanje dela, bi bilo treba podatkovne parametre v skladu s sporočilom COM(2014) 545 final izračunati na podlagi podatkov, zbranih na podlagi okvira za zbiranje podatkov.

V skladu z mnenjem odbora STECF se lahko za plovila, dolga manj kot 12 metrov, v najbolj oddaljenih regijah izračun kazalnikov dodatno razčleni po podsegmentaciji na najustreznejši ravni ([8]). Načeloma bo podsegmentacija pripomogla k temu, da bodo vrednosti kazalnikov za podsegmente bolj reprezentativne kot pri bolj združeni segmentaciji. V primerih podsegmentacije bi morala ta dopolnjevati okvir za zbiranje podatkov, ne pa ga nadomestiti. Poleg tega bi bilo treba vse podatke, ki podpirajo izračune v poročilu o floti, predložiti tudi v prilogi k navedenemu poročilu v skladu z isto enotno podsegmentacijo.

2.2. Biološki kazalniki

V skladu s sporočilom COM(2014) 545 final bi morala biti oba biološka kazalnika (kazalnik trajnostne stopnje ulova in kazalnik ogroženih staležev) uravnovešena, da se prikaže ravnovesje v segmentu flote.

2.2.1. Kazalnik trajnostne stopnje ulova

Za segmente flote, ki jih sestavljajo plovila, dolga manj kot 12 metrov, v najbolj oddaljenih regijah se lahko izračun kazalnika trajnostne stopnje ulova, kot je pojasnjeno v oddelku 10.1 sporočila COM(2014) 545 final, poenostavi na enega od naslednjih načinov:

([8]) Države članice bi morale optimalno izkoristiti stolpce DEJAVNOST, OPREMA ali RIBOLOV v obrazcu za predložitev ekonomskih podatkov.

- vrednosti F in Fmsy je mogoče v padajočem vrstnem redu izpeljati iz: (a) nacionalnih ocen, ki so bile predmet medsebojnega strokovnega pregleda, kadar so medsebojni strokovni pregledi javno dostopni ali priloženi poročilu o floti; (b) nacionalnih ocen, ki (še) niso bile predmet medsebojnega strokovnega pregleda, kadar so te ocene priložene poročilu o floti za medsebojni strokovni pregled. Ocene staležev bi morale temeljiti na najnovejših razpoložljivih podatkih o trenutnem stanju ribjih staležev. Glede na to, da letni podatki niso vedno na voljo za vsak stalež, bi morale države članice zagotoviti, da vključene ocene staležev temeljijo na najnovejših razpoložljivih podatkih in niso starejše od treh let pred referenčnim letom. Vendar se lahko natančen časovni okvir razlikuje glede na življenjski cikel staležev, kar pomeni, da so lahko za nekatere vrste z daljšim življenjskim ciklom še vedno ustrezne nekoliko starejše ocene, stare do pet let; kazalnik trajnostne stopnje ulova se lahko predloži skupaj z dejanskim deležem obsega pokritja in številom staležev, uporabljenih za izračun vrednosti;
- uporabijo se lahko ocene F in Fmsy, ki temeljijo na eni ali več reprezentativnih ciljnih vrstah pri ribolovu; v zvezi s tem se lahko predložijo in uporabijo tudi ocene, ki temeljijo na produktivnosti skupin vrst.

Ne glede na poenostavitev, ki jo uporablja država članica, je treba vse potrebne podatke nujno vključiti v prilogo k poročilu o floti, da se zagotovi popolna preglednost in odboru STECF omogoči nadaljnji pregled.

2.2.2. Kazalnik ogroženih staležev

V skladu s sporočilom COM(2014) 545 final se od držav članic zahteva, da preštejejo število staležev, ki se trenutno ocenjujejo kot staleži z visokim biološkim tveganjem in jih zadevni segment flote „izkorišča“. V sporočilu COM(2014) 545 final je pojasnjeno tudi, da v tem okviru „izkoriščanje“ pomeni, da več kot 10 % ulova flote sestavljajo zelo ogroženi staleži ali da flota odvzame več kot 10 % ulova staleža.

Na podlagi mnenja odbora STECF in ob upoštevanju posebnega položaja segmentov flote, ki jih sestavljajo plovila, dolga manj kot 12 metrov, v najbolj oddaljenih regijah je bilo s sporočilom COM(2024) 223 final državam članicam omogočeno, da začasno uporabijo alternativni prag vrednosti za opredelitev, ali zadevni segmenti flote „izkoriščajo“ zelo ogrožene staleže ([9]). Po izteku veljavnosti sporočila COM(2024) 223 final bi bilo treba navedeni alternativni prag prilagoditi, da bi bolje odražal edinstvene značilnosti teh segmentov flote, opisane v oddelku 1 tega dokumenta, in zajel njihov vpliv na zadevne staleže.

Zato lahko države članice za segmente flote, ki jih sestavljajo plovila, dolga manj kot 12 metrov, v najbolj oddaljenih regijah štejejo, da segment flote „izkorišča“ zelo ogrožen stalež, če posamezni stalež predstavlja več kot 20 % ulova segmenta flote in če segment flote odvzame več kot 10 % ulova staleža. Države članice bi morale predložiti podrobne podatke in pojasnila uporabljenih izračunov ter znanstvene razloge za uporabo tega alternativnega praga vrednosti v prilogi k poročilu o floti, da bi jih odbor STECF lahko nadalje pregledal.

Za staleže, ki si jih države članice delijo s tretjimi državami, zlasti tiste, ki jih upravljajo regionalne organizacije za upravljanje ribištva, bodo države članice in odbor STECF za izračun kazalnika ogroženih staležev uporabili mednarodne podatke o ulovu, če bodo ti podatki na voljo. Za deljene staleže, za katere taki mednarodni podatki niso na voljo, bodo za izračun

([9]) STECF PLEIN 24-01.

kazalnika ogroženih staležev uporabljeni podatki o ulovu EU, dopolnjeni z vsemi ustreznimi informacijami in podatki. Staleži, za katere po podatkih ustrezne regionalne organizacije za upravljanje ribištva status ni prelovljen ali ki niso predmet prelova, ne bodo razvrščeni kot „ogroženi staleži“.

2.3. Kazalnik izkoriščenosti plovil

V skladu s sporočilom COM(2014) 545 final je kazalnik izkoriščenosti plovil za vsak segment flote povprečje razmerja med dejanskim vloženim naporom in največjim naporom, ki bi ga lahko flota vložila.

Ob priznavanju edinstvenih značilnosti flot najbolj oddaljenih regij, vključno z njihovo spremenljivostjo ravni ribolovne dejavnosti, bi morale imeti države članice še naprej možnost izračuna alternativne različice tega kazalnika, vključno s prilagoditvijo na ravni segmenta, ki temelji na teoretični in ne na dejanski najvišji ravni dejavnosti ter se upošteva pri oceni ravnovesja, če je to ustrezno utemeljeno. To vrednost bi morala določiti vsaka država članica s pomočjo strokovne presoje in razpoložljivih informacij ter ob upoštevanju naravnih, tehničnih in socialnih pogojev, ki so relevantni za posamezni položaj flote v najbolj oddaljenih regijah. Ta možnost je ponujena državam članicam, saj je lahko ugotovljeno največje število dni na morju v segmentu flote za vsako referenčno leto omejeno zaradi zunanjih dejavnikov, tako da to število morda ne odraža dejanske tehnične zmogljivosti te flote. Primeri zunanjih dejavnikov so lahko ekonomski, okoljski in socialni, kot je opredeljeno v oddelku 12.2 sporočila COM(2014) 545 final. Kot je navedeno v oddelku 1, so segmenti flote, ki jih sestavljajo plovila, dolga manj kot 12 metrov, v najbolj oddaljenih regijah še posebej izpostavljeni takim zunanjim dejavnikom.

Kadar lahko države članice upravičijo uporabo te različice kazalnika v skladu z oddelkom 12.2 sporočila COM(2014) 545 final, se to lahko upošteva pri izbiri kazalnika VUR*nn*. Razloge za izbiro *nn* je treba skupaj z vsemi podatki, potrebnimi za izračune, navesti v prilogi k poročilu o floti. Da bi omogočili opredelitev trendov VUR, se države članice, ki uporabljajo različico tehničnega kazalnika VUR*nn*, spodbuja, da v več letih ohranijo enak prag, kar bo pripomoglo k zmanjšanju vpliva skrajnih vrednosti. Države članice morajo v vsakem primeru, ko določajo ali prilagajajo svoj prag *nn*, jasno utemeljiti svojo odločitev.

Da bi odpravili težave z natančnostjo, ki izhajajo iz premajhnega referenčnega vzorca, se ocena ravnovesja segmentov, ki jih sestavlja manj kot deset plovil, opravi na podlagi različice kazalnika, ki daje najvišjo vrednost, ob upoštevanju najmanjše referenčne vrednosti 0,7, določene v oddelku 12.3 sporočila COM(2014) 545 final.

2.4. Dodatni kazalniki

Za segmente flote, ki jih sestavljajo plovila, dolga manj kot 12 metrov, v najbolj oddaljenih regijah se lahko kazalnik števila prekomerno izkoriščenih staležev in kazalnik ekonomske odvisnosti zagotovita kot dodatna biološka kazalnika in izračunata v skladu z mnenjem odbora STECF ([10]).

Predložijo se lahko tudi socialni kazalniki, ki lahko pomagajo ponazoriti širše socialno-ekonomske razmere, v katerih deluje flota. To državam članicam omogoča, da dodatno

([10]) Za izračun teh kazalnikov glej poročili STECF-PLEN-24-01 in STECF-15-02, str. 76–78, pri čemer je treba upoštevati n = 10 %.

ponazorijo položaj svojih segmentov flote, ki jih sestavljajo manjša plovila ter potencialno najranljivejša plovila, ribiči in podjetja.

Ti dodatni kazalniki se ne štejejo za alternativne kazalnike in niso del izračuna ravnovesja flote.

3. SKLEPNE UGOTOVITVE

Te smernice se uporabljajo za pripravo in oceno nacionalnih poročil, ki jih morajo države članice predložiti do maja 2026 v skladu s členom 22(2) Uredbe(EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ribiški politiki in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1954/2003 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 2371/2002 in (ES) št. 639/2004 ter Sklepa Sveta 2004/585/ES. Uporabljajo pa se tudi za oceno nacionalnih poročil, ki so jih države članice predložile do maja 2025, če ta poročila že vsebujejo ocene ali informacije, ki omogočajo ugodnejšo oceno ravnovesja zadevnega segmenta flote kot v skladu s sporočilom COM(2014) 545, kot je bilo dopolnjeno s sporočilom COM(2024) 223 final. Komisija bo še naprej sodelovala z odborom STECF, zlasti s strokovno delovno skupino odbora STECF za najbolj oddaljene regije, da bi obravnavala vprašanja, ki se nanašajo na najbolj oddaljene regije.